

Н. Підбережник

**ВИСВІТЛЕННЯ ПРОБЛЕМ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ
ЕТНОПОЛІТИЧНИХ ВІДНОСИН В УКРАЇНІ В КОНТЕКСТІ
СУЧАСНИХ ДОСЛІДНИЦЬКИХ ПІДХОДІВ**

Проаналізовано стан висвітлення проблем публічного управління у сфері етнополітичних відносин в Україні в контексті дослідницьких підходів у галузі державного управління, етнології, соціології, політології. З'ясовано, що більшість досліджень із цієї проблематики стосуються питань етнічності та нації, аналізу етнонаціональних процесів, етнополітичних проблем полікультурних суспільств. Доведено, що недостатньо вивченими залишились теоретичні аспекти публічного управління у сфері етнополітичних відносин та особливості його практичної реалізації в Україні, зокрема: нормативно-правова база, інституційний механізм, проблеми та виклики в етнополітичній сфері, шляхи удосконалення.

Ключові слова: публічне управління, механізми публічного управління, етнополітика, етнополітичні відносини, етнополітичні процеси.

Прискорені процеси культурних трансформацій та міжкультурної взаємодії, збільшення міграційних потоків та посилення міжетнічного діалогу в багатьох державах провокують ряд проблем у сфері етнополітичних відносин, пов'язаних із забезпеченням загальнонаціональних інтересів та інтересів окремих етнічних спільнот, здійснення публічної політики культурного плюралізму та гармонізації міжетнічних відносин, запобігання міжетнічних конфліктів. Їх вирішення вимагає проведення виваженої публічної етнополітики. З огляду на це, в українській та зарубіжній науці активізувались пошуки теоретико-методологічних підходів та практичних інструментів вирішення цього спектру проблем. Досліджувана проблема має міждисциплінарне спрямування. Тож при вивченні теоретичних аспектів та практики публічного управління у сфері етнополітичних відносин окрім наукових здобутків у галузі публічного управління необхідно використовувати розробки науковців у сфері етнології, соціології, політології, огляд яких доцільно здійснити.

Окремі аспекти публічного управління у сфері етнополітичних відносин в Україні досліджували В. Андріаш, М. Алмаші, О. Антонюк, І. Варзар, В. Євтух, О. Каргунов, В. Колісник, І. Кресіна, Г. Луцишин, О. Майборода.

Дослідження публічного управління у сфері етнополітичних відносин вимагає комплексного підходу. З огляду на це, доцільно здійснити огляд та узагальнити здобутки дослідників, які вивчали окремі аспекти цієї проблеми в контексті державного управління, етнології, соціології, політології.

Метою статті є проаналізувати та узагальнити наукові дослідження щодо проблем публічного управління у сфері етнополітичних відносин в Україні.

Методологічною базою дослідження публічного управління у сфері етнополітичних відносин є праці сучасних зарубіжних та українських науковців, які стосуються окремих аспектів та особливостей державної етнополітики загалом та в Україні зокрема.

Теоретико-методологічне значення для аналізу проблеми публічного управління у сфері етнополітичних відносин мають праці В. Авер'янова [1], В. Бакуменка [2], Н. Гавкалової [3], В. Князева [4], Р. Мельника [5], С. Мосова [6] І. Надольного [7], Н. Нижник [8], О. Оболенського [9]. Частина досліджень стосується теоретичних аспектів державного управління, інша частина – публічного управління. При цьому державне управління розглядається як складова публічного. Зокрема, на думку В. Козак, публічне управління, на відміну від державного управління, забезпечує існування взаємодії державної влади та суспільства, які нерозривно існують у взаємозв'язку і взаємозалежності та врахування потреб одне одного. Саме публічне управління, на думку автора, повинне забезпечити ефективний розвиток сучасного суспільства із врахуванням інтересів як громадських організацій, так і держави [10].

Публічне управління як поєднання державного та громадського розглядає А. Мельник. На думку автора, в рамках публічного управління елементи державного (суб'єктами виступають органи державної влади) і громадського (суб'єктами є громадські інституції) взаємодіють, взаємодоповнюють одне одного, враховуючи єдність публічних інтересів та доцільність узгодження управлінського впливу з метою посилення його дієвості. При цьому провідну роль відіграє державне управління, яке здійснює управлінський вплив на всі сфери суспільного життя. Проте в контексті демократичних перетворень також зростає роль громадських структур в управлінні державними справами [11].

В західній науковій думці публічне управління, ключовим елементом якого є народ, трактується як галузь практики та теорії, яка є ключовою для публічного адміністрування та зосереджена на внутрішній діяльності державних установ, переважно на вирішенні питань контролю, керівництва, планування, організації, забезпечення інформаційними технологіями, управління персоналом, оцінки ефективності [12]. Крім цього, категорія “публічне управління” використовується щодо розуміння діяльності державних службовців та політиків, структури та процедури органів державної влади [13]. На думку німецького дослідника Г. Букерта, публічне управління є діяльністю, що тісно пов'язана із політикою, законом та громадянським суспільством [14].

Теоретичне значення для аналізу проблеми публічного управління у сфері етнополітичних відносин мають дослідження механізмів публічного управління. Більшість українських науковців розглядають механізми публічного управління як штучно створену складну систему, призначену для досягнення визначених цілей, яка має визначену структуру, сукупність правових норм, методи, засоби, інструменти державного впливу на об'єкти управління [15]. На думку А. Ліпенцева та О. Поляка, механізми державного управління – це штучно створена система засобів впливу та взаємодії суб'єктів та об'єкта управління [16]. Думки щодо трактування механізмів державного управління як складової частини системи управління дотримуються також Н. Нижник та О. Машков. Дослідники підкреслюють, що механізми публічного управління – це та частина системи управління, яка забезпечує вплив на внутрішні (коли йдеться про механізм управління організацією) та зовнішні (коли говорять про механізм взаємодії з іншими організаціями) фактори, від стану яких залежить результат діяльності управлінського об'єкта [17].

Проблеми нормативно-правового забезпечення публічного управління з врегулювання етнополітичних відносин в Україні українськими дослідниками розглядаються здебільшого через призму правових аспектів захисту прав національних

меншин. Цю проблематику досліджували М. Алмаші [18], В. Лемак [19], Л. Масенко [20], В. Овчаренко [21], Н. Папіш [22], О. Федунь [23]. Зокрема, проблему забезпечення належного представництва національних меншин у виборних органах влади в Україні як держави з поліетнічним складом населення розглядає В. Овчаренко. На думку автора, яку ми не поділяємо, поліетнічний склад населення України, де національні меншини становлять майже третину, вимагає задоволення їхніх пріоритетних прав, які опосередковують собою взаємовідносини особи (громадянина) і держави. Дослідник зазначає насамперед про право обирати і обиратися – на рівних засадах брати участь у виборчих процесах, а також реалізовувати виборче право на регіональному рівні – в районах компактного поселення етнопонаціональних спільнот [24].

Політико-правові засади та законодавчі джерела забезпечення прав національних меншин, що проживають в Україні, на рівні держави у відповідності з міжнародно-правовими стандартами проаналізували О. Федунь та Н. Папіш. На думку авторів, в Україні гарантії та захист прав національних меншин на законодавчому рівні відповідають світовим і європейським стандартам [25].

Питанню правового регулювання мовних відносин в Україні присвячені роботи О. Картунова [26], Б. Козьмука [27], В. Колісника [28], В. Котигоренка [29], С. Ткаченка [30]. Частиною із них ми можемо розглядати як історичну ретроспективу цієї проблеми, оскільки у них міститься аналіз ситуації, яка склалась навколо мовних відносин в Україні станом на кінець 90-х рр. XX ст. Зокрема, В. Колісник, аналізуючи чинне, станом на 1998 р., законодавство України у сфері мовних відносин, констатував, що “офіційне визнання української мови державною мовою вже понад дев’ять років, залишається до цього часу в занедбаному стані і тому потребує захисту так само, як і мови національних меншин”. Проте, водночас автор є прихильником ідеї визначення порядку “одночасного функціонування двох, а можливо, й трьох мов, виходячи з принципу толерантності, взаємоповаги та взаєморозуміння” [31].

Такий підхід, на нашу думку, суперечить національним інтересам та ідеї єдності Української держави на сьогодні і ніяк не може бути реалізованим, оскільки призведе до поглиблення сепаратистських та анексіоністських тенденцій в Україні, а українська мова втратить роль об’єднавчого чинника та одного з ключових маркерів національної ідентичності українців.

Окремим аспектом досліджень у сфері публічного управління етнополітичними відносинами в Україні є аналіз інституційного забезпечення державної етнополітики. Теоретичні основи інституційного механізму публічного управління України досліджували О. Гордєєв [32], В. Котигоренко [33], О. Кудрейко [34], О. Липчук [35]. Аналізуючи інституційні засади реалізації прав етнопонаціональних меншин в Україні, О. Липчук зосередила увагу на провідній ролі держави та її інститутів як інтегруючого фактора забезпечення прав етнопонаціональних меншин у суспільстві перехідного типу. Автор довела необхідність подальшого зміцнення політико-правових засад захисту й забезпечення прав національних меншин у контексті формування ефективної системи суспільно-державного регулювання етнополітичних процесів і міжнаціональної взаємодії [36].

В контексті публічного управління у сфері етнополітичних відносин в Україні спостерігається недостатнє вивчення як проблеми етнополітичних відносин, їх визначення, так і особливостей та механізмів публічного управління в цій сфері. Більшість дослідників акцентує увагу на етнополітичних процесах, етнопонаціональних та міжетнічних

відносинах, правах національних та етнічних меншин в Україні, державній політиці в етнічній сфері. Зокрема, окремі аспекти досліджуваної проблематики висвітлені у працях В. Андриаш [37], О. Антонюка [38], В. Эвтуха [39], О. Картунова [40], І. Кресіної [41], І. Кураса [42], Г. Луцишин [43], О. Майбороди [44], Г. Мелеганіч [45].

На думку О. Майбороди, етнополітика – це сфера суспільного життя в багатонаціональних державах, до якої належить політичні взаємовідносини державної нації (“нації-держави”) з етнічними групами всередині держави, а також етнічних груп між собою. На його думку, етнонаціональна політика існує у двох вимірах:

– як процес розподілу влади, в якому беруть участь мобілізовані етнічні групи, захищаючи свої інтереси;

– як система запланованих кроків і заходів, що їх здійснюють державні органи з метою створення в межах своєї юрисдикції гармонійної моделі міжетнічного співжиття [46].

Український дослідник В. Євтух розглядає етнополітику як структурний механізм, який враховує політику держави щодо:

– української етнічної спільноти, яка формує основу українського етнополітичного організму (далі – ЕПО);

– етнічних меншин, які є складовою ЕПО, але в суто етнічному плані становлять його окремі структурні компоненти;

– представників українського етносу, які проживають за межами українського ЕПО і не є його частиною, але різною мірою пов’язані з ядром однойменного етносу, котре розміщується в Україні;

– міграції [47].

Аналіз державної етнополітики в Україні та її особливостей в умовах глобалізації здійснила В. Андриаш [48]. Дослідниця, аналізуючи перспективи розвитку етнополітичних процесів в Україні, науково обґрунтувала практики політико-правового регулювання етнополітичних процесів, які, на її думку, були б адекватні сучасним соціокультурним реаліям та сприяли б зміцненню стабільності українського поліетнічного суспільства, забезпеченню національно-державних інтересів України в умовах глобалізації.

Одним із аспектів публічного управління у сфері етнополітичних відносин є проблема етнорегіоналізму, що ґрунтується на регіональних відмінностях в етнічному складі населення, культурних, релігійних та мовних особливостях окремих регіонів держави. Адже етнонаціональні відносини регіонального масштабу, на думку С. Римаренка, є складовою соціальних відносин у державі, опосередковують будь-яке буття – економічне, політичне, моральне тощо, є взаємодією етносів один із одним. Саме вони є об’єктивним зрізом суспільних відносин, процесом життєдіяльності людини, яка “включається” в ці відносини... задовго до того, як стає суб’єктом відносин виробничих, політичних, культурних, духовно-ідеологічних та інших [49].

Етнорегіональні особливості України стали предметом досліджень ряду українських науковців, які здебільшого розглядають їх через призму регіональної диференціації України на прикладі західного та східного її регіонів. Проте регіоналізм та етнокультурна ідентичність в Україні багатогранні та суперечливі. Зокрема, увагу на етнорегіональній структурі населення та питанні етнічної ідентичності в Україні зосередив у своїх дослідженнях Т. Кузьо, який вважає, що незалежна Україна успадкувала три регіональні компоненти: Західну Україну із сучасною україномовною нацією, де процеси модернізації і національного формування відбувалися одночасно; Центральну

Україну, де існує українськомовна, напівмодерна білінгвістична українська ідентичність; Донбас і Крим із російськомовними радянськими [50].

Регіональні особливості розвитку етнополітичних процесів в Україні проаналізував також В. Овчаренко. На думку науковця, проблеми регіоналізму в Україні тісно пов'язані з питаннями національно-політичної самоідентифікації, історично сформованої етно- і соціокультурної своєрідності регіонів. Він вважає, що одним із показників регіоналізації в Україні поруч із показниками економічного, гуманітарного, культурного та загалом людського розвитку є відмінності національного складу населення. Цей показник стосується здебільшого двох-трьох частин України, де спостерігається значна компактність населення неукраїнського етнічного походження. Йдеться про Крим, Закарпаття та частково Буковину, для яких характерна поліетнічність з усіма її проблемами [51].

Проблеми регіоналістики в контексті етнополітики досліджував також І. Курас, який, порівнюючи західноєвропейський регіоналізм з українським, зробив висновок, що західноєвропейський регіоналізм розвивається на тлі розвинутої економіки країн Європейської Співдружності, стабільної політичної системи і соціального консенсусу, "в умовах, які відсутні на сьогодні в Україні. Тому механічне запозичення західноєвропейських ідей регіоналізму є неможливим сьогодні в Україні. Тож, якщо для європейських держав притаманний регіоналізм співробітництва, то в Україні він може проявлятися переважно як регіоналізм конфліктогенний та відцентровий [52].

Ю. Опалько характеризує сучасне українське суспільство як фрагментоване, у якому відцентрові настрої за силою впливу перевищують доцентрові, а відмінні цивілізаційні орієнтації (проросійська, євразійська чи європейська) західних і східних та південно-східних областей доповнюються диференціацією суспільства за віковими ознаками. На думку дослідника, слабкість загальнонаціональних зв'язків підкреслюється надмірною регіоналізацією політичних еліт, напруженими відносинами між певними мовними, етнічними, конфесійними групами в окремих регіонах [53].

Окремим аспектом проблеми публічного управління у сфері етнополітичних відносин є етнічна складова, зокрема питання етносу, етнічності, національної ідентичності та консолідації нації. В Україні їх досліджували К. Вітман [54], В. Свтух [55], В. Крячко [56], О. Нельга [57], О. Оржель [58], М. Степико [59]. Зокрема, сутність феномену національної ідентичності в сучасній етнологічній науці розкрив П. Костючок. На основі ґрунтовного аналізу змісту ідентичності та факторів впливу на неї дослідник подав характеристику її культурних маркерів [60].

Досліджуючи національну ідею через призму філософського підходу, В. Кремень вважає, що консолідувати націю, модернізувати та зміцнити державу можна через уведення національної ідеї в систему освіти [61]. На думку О. Оржель, на сьогодні основою для консолідації українського суспільства є національна ідея та суміжні з нею соціокультурні чинники, такі як: національна свідомість, національна ідентичність, спільна культура, історична пам'ять тощо. Водночас економічні, господарські, соціальні, гуманітарні чинники майже не беруться до уваги у суспільно-політичному дискурсі щодо загальнонаціональної консолідації. Проте дослідниця зазначає, що європейський досвід згуртування ЄС доводить, що для об'єднання громад, спільнот, націй неабияке значення мають економічна кооперація, державно-приватне партнерство, міжрегіональне співробітництво, транспортне сполучення, розвинена інфраструктура, рівний доступ до державних послуг і суспільних благ, довіра, солідарність та суспільна інтеграція [62].

Таким чином, проаналізувавши наукові дослідження щодо публічного управління у сфері етнополітичних відносин в Україні, визначено декілька основних напрямів дослідницьких інтересів в рамках цієї проблематики, зокрема:

- теоретичні аспекти державного та публічного управління (В. Авер'янов, В. Бакуменко, Н. Гавкалова, В. Князєв, В. Козак, А. Мельник, С. Мосов, Надольний, Н. Нижник, О. Оболенський);
- етнополітика та етнополітичні процеси (В. Андріаш, О. Антонюк, В. Эвтух, О. Картунов, І. Кресіна, Г. Луцишин, О. Майборода, Г. Мелеганич);
- правові аспекти захисту прав національних меншин в Україні (М. Алмаші, В. Лемак, Л. Масенко, В. Овчаренко, Н. Папіш, О. Федунь);
- правове регулювання мовних відносин в Україні (О. Картунов, Б. Козьмук, В. Колісник, В. Котигоренко);
- інституційне забезпечення публічного управління у сфері етнополітики (О. Гордєєв, В. Котигоренко, О. Кудрейко, О. Липчук);
- етнорегіональні особливості України (Т. Кузьо, І. Курас, В. Овчаренко, Ю. Опалько);
- проблеми національної ідентичності та консолідації нації (В. Крячко, О. Нельга, О. Оржель, М. Степико).

Незважаючи на великий обсяг наукових праць, дослідження публічного управління у сфері етнополітичних відносин в Україні не проводилось. У більшості праць висвітлюються проблеми етнічності та нації, концептуальні аспекти етнополітики та етнонаціональних процесів, методологія дослідження процесів етнонаціонального розвитку, етнополітичні проблеми полікультурних суспільств. У сучасних українських дослідженнях також домінує теза про поліетнічне українське суспільство. Проте дані Всеукраїнського перепису 2001 р. та останні соціопитування, проведені у 2017 р. щодо етнічного складу населення України, вказують, що українці – моноетнічна нація, представлена українським титульним етносом, поруч із яким проживають нечисленні у відсотковому відношенні представники національних та етнічних меншин, корінні народи. Причиною такого трактування є наслідування більшістю сучасних українських дослідників традицій радянської наукової школи.

Висновки

1. Більшість праць стосується теоретичних аспектів публічного управління, проблем етнічності, етнічної ідентичності, етнонаціональних процесів та етнополітики загалом. Щодо механізмів публічного управління у сфері етнополітичних відносин, то дослідниками проаналізовано, здебільшого, правове та інституційне забезпечення публічного управління у сфері захисту прав національних меншин. Тоді, як механізми публічного управління етнополітичними відносинами враховують набагато ширший спектр проблем.

2. На сьогодні недостатньо вивченими залишились як теоретичні аспекти публічного управління у сфері етнополітичних відносин, так і його особливості практичної реалізації в Україні, зокрема нормативно-правова база, інституційний механізм, проблеми та виклики в етнополітичній сфері. Також не окреслено шляхів удосконалення публічного управління етнополітичними відносинами та вирішення проблем в етнополітичній сфері України. Поглибленого наукового аналізу потребують концептуальні засади визначення категорії “етнополітичні відносини”.

Предметом подальших наукових досліджень стануть проблеми етнополітичних відносин в Україні та шляхи їх вирішення шляхом прийняття та реалізації відповідних публічних управлінських рішень.

Список використаної літератури

1. Державне управління: європейські стандарти, досвід та адміністративне право / Авер'янов В. Б., Дерезь В. А., Школик А. М. [та ін.] ; за заг. ред. Авер'янова В. Б. К. : Юстініан, 2007. 288 с.
2. Бакуменко В. Д. Публічне адміністрування як процес вироблення, прийняття та виконання управлінських рішень // Наукові розвідки з державного управління : зб. наук. пр. 2015. № 1. С. 8—26.
3. Гавкалова Н. Л. Публічне управління: методологічний аспект // Публічне управління: шляхи розвитку : матер. наук.-практ. конф. за міжнар. уч. (26 листопада 2014 р., м. Київ) : у 2 т. Т. 1 / [за наук. ред. Ю. В. Ковбасюка, С. А. Романюка, О. Ю. Оболенського]. К. : НАДУ, 2014. С. 16—18.
4. Князев В. М. Філософія державного управління, її сутність, особливості та проблемне поле досліджень // Філософія, методологія, теорія та історія державного управління : вісник НАДУ. 2014. № 1. С. 5—9.
5. Мельник Р. С. Категорія “публічне управління” у новій інтерпретації // Адміністративне право і процес. 2013. № 1. С. 8—14.
6. Нижник Н., Мосов С. Про державне управління, об'єкт і предмет його теорії // Вісник УАДУ. 2000. № 3. С. 56—61; Нижник Н. Р., Мосов С. П. Державне управління в Україні: функція координування // Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України. 2014. № 6. С. 111—116.
7. Надольний І. Соціально-гуманістичний потенціал національної свідомості // Державне управління в Україні: реалії та перспективи : зб. наук. пр. / за заг. ред. В. Лугового, В. Князева. К. : Вид-во НАДУ, 2005. С. 29—34.
8. Нижник Н., Мосов С. Про державне управління... С. 56—61.
9. Оболенський О. Ю. Розвиток суспільства та публічне управління // Вісник Національної академії державного управління при Президенті України. 2013. № 3. С. 27—33.
10. Козак В. Публічне управління в системі координат української державності // Ефективність державного управління : зб. наук. пр. 2015. Вип. 44. С. 64—70.
11. Мельник А. Ф. Модернізація суспільного сектору економіки в умовах глобальних змін : монографія / за ред. д-ра екон. н. А. Ф. Мельник. Т. : Вид-во ТНЕУ “Економічна думка”, 2009. 528 с.
12. UN Public Administration Glossary. URL : <http://www.unpan.org/DPADM/ProductsServices/Glossary/tabid/1395/language/en-US/Default.aspx>.
13. Pollitt C., Bouckaert G. Public Management Reform: A Comparative Analysis. Oxford : Oxford University Press, 2006. 360 p.
14. Bouckaert G. Modernizing the Rechtsstaat: Paradoxes of the Management Agenda. Berlin : Duncker & Humblot, 2002. P. 26.
15. Рудніцька Р. М., Сидорчук О. Г., Стельмах О. М. Механізми державного управління: сутність і зміст / за наук. ред. д. е. н. проф. Лесечка М. Д., к. е. н., доц. Чемериса А. О. Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2005. 28 с.
16. Ліпенцев А. В., Поляк О. В. Основні напрямки формування механізмів надання управлінських послуг органами влади // Теоретичні та прикладні питання

державотворення. 2008. № 2. URL : <http://www.nbu.gov.ua/e-journals/tppd/2008-2/08lavrov.htm/08lavrov.htm>.

17. Нижник Н. Р., Машков О. А. Системний підхід в організації державного управління : навч. посіб. / за заг. ред. Н. Р. Нижник. К. : УАДУ, 1998. 160 с.

18. Алмаші І. М. Реалізація прав національних меншин в Україні : дис. ... канд. юрид. наук. Ужгород, 2006. 227 с.

19. Лемак В., Лемак О. Законодавство про національні меншини в Україні: питання вдосконалення // Державотворення. Вісник Центральної виборчої комісії. 2014. № 1 (28). С. 70—73.

20. Масенко Л. Європейська хартія як інструмент розколу країни. URL : <https://day.kyiv.ua/uk/article/podrobici/ievropeyska-hartiya-yak-instrument-rozkolu-krayini>.

21. Овчаренко В. До питання про забезпечення виборчих прав національних меншин України // Державотворення. Вісник Центральної виборчої комісії. 2014. № 1 (28). С. 74—77.

22. Федунь О. В., Папіш Н. І. Політико-правові аспекти захисту прав національних меншин в Україні // Грані. 2016. № 2. С. 15—21.

23. Там само. С. 15—21.

24. Овчаренко В. До питання про забезпечення... С. 74—77.

25. Федунь О. В., Папіш Н. І. Політико-правові аспекти... С. 15—21.

26. Картунов О. В. Вступ до етнополітології : [навч.-навч. посіб.]. К. : ІЕУПІ, 1999. 300 с.

27. Козьмук Б. Мовне законодавство і мовна політика потребують вдосконалення // Право України. 2002. № 10. С. 70—72.

28. Колісник В. Правове регулювання мовних відносин в Україні та проблеми його подальшого удосконалення // Питання конституційного права : вісник Академії правових наук України. 1998. № 4(98). С. 81—91.

29. Котигоренко В. Мовний аспект державної етнополітики в Україні // Стратегічні пріоритети. Гуманітарний розвиток та суспільно-політичні процеси. 2007. № 2 (3). С. 137—146.

30. Ткаченко Є. В. Мовні відносини як об'єкт правового регулювання // Державне будівництво та місцеве самоврядування. 2000. Вип. 19. С. 64—73.

31. Колісник В. Правове регулювання... С. 81—91.

32. Гордєєв О. Концептуальні підходи до сутності інституційного механізму. URL : <http://kbuara.kharkov.ua/e-book/putp/2012-3/doc/1/07.pdf>.

33. Котигоренко В. Становлення державного етнополітичного менеджменту в Україні // Політичний менеджмент. 2004. № 6. С. 48—63.

34. Кудрейко О. Інституційний механізм регулювання модернізації ринку освітніх послуг // Наукові праці [Чорноморського державного університету імені Петра Могили комплексу "Києво-Могилянська академія"]. 2014. Т. 242, Вип. 230. С. 80—85. (Серія: Державне управління).

35. Липчук О. І. Інституційні засади реалізації прав етніонаціональних меншин в Україні : дис. на здоб. наук. ступ. канд. політ. н. за спец. : 23.00.02 "Політичні інститути та процеси" / Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича. Чернівці, 2009. С. 122.

36. Там само. С. 122.

37. Андріяш В. І. Державна етнополітика України в умовах глобалізації : [монографія]. Миколаїв : Вид-во. ЧДУ ім. Петра Могили, 2013. 328 с.
38. Антонюк О. В. Основи етнополітики : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. К. : МАУП, 2005. 432 с.
39. Євтух Б. В. Етнополітика в Україні: правничий та культурологічний аспекти. К. : Фенікс, 1997. 214 с.
40. Картунов О. Вступ до етнополітології : [навч.-метод. посіб.]. К., 1999. 300 с.
41. Кресіна І. Українська національна свідомість і сучасні політичні процеси: Етнополітичний аналіз. К. : Вища шк., 1998. 392 с.
42. Курас І. Ф. Етнополітологія. Перші кроки становлення. К. : Генеза, 2004. 736 с.
43. Луцишин Г. Особливості впливу міжетнічних відносин на розвиток політичної нації // Українська національна ідея: реалії та перспективи розвитку : зб. наук. пр. 2008. Вип. 20. С. 167—170.
44. Майборода О. Етнонаціональна політика і перспективи етнонаціонального розвитку в Україні // Сучасність. 1995. № 12. С. 77—84.
45. Мелеганіч Г. І. Теоретико-методологічний дискурс щодо розуміння етнонаціональної політики України // Політологічні записки. 2014. № 2. С. 127—134.
46. Майборода О. Етнонаціональна політика... С. 77—84.
47. Євтух Б. В. Етнополітика... 214 с.
48. Андріяш В. І. Державна етнополітика... 328 с.
49. Римаренко С. Регіоналізм чи регіоналізація // Наукові записки [Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України]. 2006. Вип. 30(1). С. 344—350.
50. Кузьо Т. Пострадянські перетворення в Україні: теоретико-порівняльний аспект // Українське суспільство на шляху перетворень: західна інтерпретація / за ред. В. Ісаїва. К. : Вид. дім "КМАкадемія", 2004. С. 45—70.
51. Овчаренко В. Регіональні особливості розвитку етнополітичних процесів в Україні (1991—2010 рр.) // Етнічна історія народів Європи. 2012. Вип. 37. С. 89—94.
52. Курас І. Ф. Етнополітологія...
53. Опалько Ю., Палій Г. Вплив політичних змін на консолідацію українського суспільства // Україна: стратегічні пріоритети. Аналітичні оцінки. К. : Нац. ін-т стратег. дослідж., 2006. С. 194—209.
54. Вітман К. М. Етнічність як об'єкт етнополітичного аналізу // Наукові праці Одеської національної юридичної академії. Одеса : Юридична література, 2008. Т. VII. С. 258—270.
55. Євтух В. Б. Етнічність : енциклопед. довід. / Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова, Центр етноглобалістики. К. : Фенікс, 2012. 396 с.
56. Крячко В. І. Теоретико-методологічні засади дослідження етнічності: соціологічний ракурс базових теорій // Соціологія. Нова парадигма. 2012. Вип. 110. С. 156—166.
57. Нельга О. В. Теорія етносу. Курс лекцій : навч. посіб. К. : Тандем, 1997. 368 с.
58. Оржель О. Консолідація українського суспільства на основі національної ідеї: перспективи й обмеження (з точки зору європейського досвіду) // Вісник Національної академії державного управління. URL : <http://visnyk.academy.gov.ua/wp-content/uploads/2013/11/2012-2-6.pdf>.

59. Степико М. Т. Українська ідентичність: феномен і засади формування : монографія. К. : НІСД, 2011. 336 с.
60. Костючок П. Культурні маркери національної ідентичності // Вісник Прикарпатського університету. 2012. Вип. 22. С. 106—111. (Серія: Історія).
61. Кремень В. Г. Філософія національної ідеї: Людина. Освіта. Соціум. Вид. переробл. К. : Грамота, 2010. 576 с.
62. Оржель О. Консолідація українського суспільства...

Стаття надійшла до редакції 05.03.2018

Схвалена до друку редколегією 23.03.2018

N. Pidberezhnyk

TREATMENT OF PROBLEMS OF PUBLIC MANAGEMENT IN THE AREA OF ETHNOPOLITICAL RELATIONS IN UKRAINE IN THE CONTEXT OF MODERN STUDY APPROACHES

The state of the issues of public administration in the area of ethno-political relations in Ukraine in the context of study approaches in the area of public administration, ethnology, sociology, and political science has been analyzed. It has been found out that most studies on these problems relate to issues of ethnicity and nation, analysis of ethno-national processes, and ethno-political problems of polycultural societies. It has been proved that the theoretical aspects of public administration in the area of ethno-political relations and the peculiarities of its practical implementation in Ukraine have been insufficiently studied, in particular: the legal and regulatory basis, the institutional mechanism, problems and challenges in the ethno-political area, and ways of improvement.

Key words: public administration, mechanisms of public administration, ethnopolitics, ethno-political relations, ethnopolitical processes.